

Retningslinjer for bruk av Paintball som velferdstilbud i Forsvaret

Sjef Forsvarets personelltjenester fastsetter ”Retningslinjer for bruk av Paintball som velferdstilbud i Forsvaret”

Oslo, 2008-11-19

Anders Lundesgaard

Oberst

Sjef Forsvarets personelltjenester

Retningslinjer for bruk av Paintball som velferdstilbud i Forsvaret

Metadata

KORTTITTEL:	Forsvarets paintballregler
SIKKERHETSGRADERING:	Ugradert
IKRAFTTREDELSE:	2008-12-01
HJEMMEL:	Organisasjons- og instruksjonsmyndigheten
ANSVARLIG FAGMYNDIGHET:	Sjef FPT
GJELDER FOR:	Forsvaret
FORRIGE VERSJON:	Minimumsbestemmelser for bruk av Paintball som velferdstilbud 2001-05-09

Innhold

1 Innledning	3
1.1 FORMÅL	3
1.2 VIRKEOMRÅDE	3
2 Paintball i Forsvaret	3
2.1 GENERELT	3
2.2 FORSIKRING	3
3 Gjennomføring av paintball som velferdsaktivitet	3
4 Personell for ledelse og kontroll	3
4.1 PAINTBALLANSVARLIG	3
4.2 BANEANSVARLIG	4
4.3 SPILLEDERE/KONTROLLØRER	4
5 Sikkerhetsbestemmelser	4
5.1 RISIKOVURDERING	4
5.2 PAINTBALLANSVARLIG	4
5.3 BANEINSTRUKS	4
5.4 ANTREKK/BESKYTTELSESUTSTYR	5
5.5 MATERIELL	5
5.6 PERSONELLETS STANDPUNKT	5
6 Paintballbane/-anlegg	5
6.1 TILGANG OG KRAV TIL ØVINGSOMRÅDER	5
6.2 INNDELING AV EN PAINTBALLBANE/-ANLEGG	5
6.3 FARLIG OMRÅDE	6
6.4 DEMONSTRASJONER	6
7 Minimum baneregler/spillregler	6
7.1 BANEREGLER	6
7.2 SPILLREGLER	7
7.3 LOKALE REGLER OG INSTRUKSER	7
8 Miljømessige konsekvenser/tiltak	7
9 Ikrafttredelse	8

Retningslinjer for bruk av Paintball som velferdstilbud i Forsvaret

1 Innledning

1.1 Formål

Formålet med retningslinjene er å sørge for at paintball som velferdstilbud i Forsvarets blir tilbudt og levert som en sikker og kvalitativt god aktivitet. Retningslinjene gir minimumsregler for all slik aktivitet og skal danne grunnlaget for utarbeidelse av lokale instruksjoner og regler for aktiviteten.

Formålet er videre å klart angi ansvar for slike aktiviteter generelt, samt sikre ivaretagelse av opplæring og drift av paintballanlegg som etableres i Forsvarets leire.

1.2 Virkeområde

Retningslinjene gjelder for all paintballaktivitet i Forsvarets regi. Med paintballaktivitet i Forsvarets regi menes her aktivitet som foregår på militært område, eller ved kjøp av tjenester hos sivil leverandør hvor Forsvarets materiell brukes.

2 Paintball i Forsvaret

2.1 Generelt

Paintball i Forsvarets regi skal være en frivillig fritidsaktivitet. Beordring eller tvungen deltakelse skal ikke finne sted.

Spill kan også gjennomføres som fysisk aktivitet eller teambuilding, da i tjenestetiden som en planlagt del av tjenesten. Kravet om frivillighet skal ivaretas også ved slik aktivitet.

Aktiviteten kan finansieres over velferdsbudsjettet, ved egenandeler eller lignende, forutsatt en forsvarlig inntekts- og utgiftsføring i henhold til Direktiv for virksomhets- og økonomistyring i Forsvarets militære organisasjon (DIVØ).

Som et frivillig velferdstilbud skal ikke paintball kobles sammen med øvrige militære utdanning/virksomhet, men klart skille seg fra denne.

2.2 Forsikring

Forsvarets personell er omfattet av de til enhver tids gjeldende forsikrings- og erstatningsordninger under gjennomføringen av paintball aktivitet.

3 Gjennomføring av paintball som velferdsaktivitet

Paintball skal gjennomføres i kontrollerte former, som en ledet fritidsaktivitet/velferdstilbud for Forsvarets personell.

Aktiviteten skal skilles klart ut som frivillig når det blir brukt i programmert tjeneste.

I regioner bør innføringen av paintball koordineres mellom avdelingene for felles utnyttelse.

4 Personell for ledelse og kontroll

4.1 Paintballansvarlig

Det skal ved alle avdelinger som tilbyr paintball som et velferdstilbud utpekes egen paintball ansvarlig. Den ansvarlige skal primært være velferdsoffiser/idrettsoffiser/velferdskonsulent. Dersom det lokalt er hensiktsmessig at andre har/påtar seg ansvaret, kan avdelingssjefen utpeke en annen ansatt til å være paintballansvarlig.

Paintballansvarlige er ansvarlig for paintballutstyr i avdelingen, for egen bane/område for paintball på Forsvarets eiendom, leieavtaler av sivile baner hvor Forsvarets utstyr benyttes, utarbeidelse av lokale instruksjoner som utleie av utstyr, lokal sikkerhetsinstruks, baneinstruks og spillregler.

Paintballansvarlige skal ha opplæring innenfor bruk av paintball i Forsvaret og har ansvaret for opplæring og godkjenning av baneansvarlige og spillere/kontrollører som leder aktiviteten i Forsvarets regi.

Ved skifte av paintballansvarlig og ved nyetablering av paintball som velferdsaktivitet, med opprettelse av paintballansvarlig, skal det legges opp til god opplæring/OJT hos eksisterende paintballansvarlig i nærmeste paintballanlegg/leir.

4.2 Baneansvarlig

Ved gjennomføring av paintball som velferdsaktivitet skal minimum en baneansvarlig være tilstede. Baneansvarlig skal være ansatt (ikke vernepliktig/lærling). Denne har det overordnede ansvaret for at sikkerhetsinstruksjoner læres og etterleveres av både spillere/kontrollører og deltakende i spillet. Baneansvarlig skal ikke være spiller under aktivitet, men ha det overordnede ansvaret utenfor banen og ved passering inn og ut av banen.

Baneansvarlig skal ha god kunnskap om bestemmelser for paintball i Forsvaret samt lokale instruksjoner som utleie av utstyr, sikkerhetsbestemmelser, baneinstruks og spillregler. Dette gjennom lokal opplæring og godkjenning av paintballansvarlig.

4.3 Spillere/kontrollører

Ved gjennomføring av paintball som velferdsaktivitet skal det være utpekt minimum 1 spiller/kontrollør pr 10 deltakere. Disse har ansvaret for at instruksjoner og regler læres og etterleveres samt at spillet gjennomføres på en måte som forhindrer skader.

Vedkommende skal være opplært til minimum å kjenne til sikkerhetsbestemmelser som er påkrevd ved gjennomføring av paintball som velferdstilbud, lokal instruks, behandling av utstyret, kjenne banens begrensninger, samt kunne enkel førstehjelp. Spiller/kontrollør kan være en vernepliktig.

5 Sikkerhetsbestemmelser

5.1 Risikovurdering

Risikovurdering skal gjennomføres før, under og etter alle aktiviteter/operasjoner.

Vurderingen skal gjennomføres på overordnet og underordnet nivå i en hensiktsmessig struktur, hvor det sikres at også utførende ledd gjennomfører risikovurderingen.

Det henvises til UD 2-1 pkt. 1.1.2 vedrørende risikovurdering.

5.2 Paintballansvarlig

Ved etablering av paintball som velferdstilbud i Forsvaret skal det alltid utpekes en paintballansvarlig som leder aktiviteten (ref pkt. 4.2). UD 2-1 kap. 1 (Alminnelige regler for sikkerhet) og pkt. 3.6 (Simuniton), skal legges til grunn for aktiviteten, samt utvikling av bane og spillregler.

5.3 Baneinstruks

For alle baner benyttet til slik aktivitet skal det utarbeides lokal baneinstruks og spillregler som tar høyde for alle sikkerhetssider ved spillet. Lokale regler og instruksjoner skal alltid være lett synlige og tilgjengelige ved banen.

5.4 Antrekk/beskyttelsesutstyr

Alt personell som deltar i fritidsaktivitet med paintball skal ha godkjente paintballmasker som tåler ball opp til 300 fot per sekund. Masken skal beskytte øyne, tinner, ører og deler av halsen. Masken skal i tillegg ha hakestropp som hindrer den i å falle av, eller bli revet av i pressede situasjoner. Masker med skadede glass skal ikke benyttes. Forsvarets vernemaske eller vernebriller av div slag tillates heller ikke brukt.

Forsvarets Feltuniform/feltutstyr tillates ikke brukt. Dette både med tanke på slitasje og for å redusere for at aktiviteten forveksles med ordinær militær aktivitet. Forsvarets feltstøvler tillates derimot brukt, da disse gir nødvendig støtte og forhindrer skader.

5.5 Materiell

Alt personell som leder paintball som velferdsaktivitet skal gis grundig opplæring i vedlikehold, puss og bruk av paintballmateriell. Dette gjelder også utstyr knyttet til aktiviteten for øvrig som fyllestasjoner, testutstyr, sambandsutstyr og førstehjelpsutstyr.

Det skal utarbeides gode rutiner for puss og vedlikehold lokalt.

Alt materiell skal oppbevares på en forsvarlig og sikker måte. Markører skal oppbevares i låsbart og sikkert rom uten tilgang for uvedkommende. Ball skal oppbevares under riktig og foreskrevet temperatur.

Ødelagt materiell og slitt materiell hvor sikkerheten kan være redusert skal ikke benyttes i aktiviteten.

5.6 Personellets standpunkt

De gjeldene sikkerhetsbestemmelser og lokale spilleregler skal være kjent gjennom en grundig gjennomgang. Dette gjøres av baneansvarlig eller spilleleder/kontrollør. Deltakere skal også kjenne til paintballutstyret og hvordan dette fungerer.

Alle deltakere skal undertegne på at de har forstått regler og instruksjoner og hva eventuelle brudd på reglene medfører (utvisning el).

Spilleleder/kontrollør skal ved brudd på regler og bestemmelser umiddelbart avslutte påbegynte spill. Nødvendige sanksjoner ovenfor den eller de som har brutt regler på eller utenfor banen skal iverksettes før spill gjenopptas. Ved grove brudd skal forholdet rapporteres via baneansvarlig til paintballansvarlig. Denne vurderer hvorvidt eventuelle brudd skal rapporteres til nærmeste foresatte for den sanksjonerte.

6 Paintballbane/-anlegg

6.1 Tilgang og krav til øvingsområder

Forsvarets øvingsområder kan nyttes, eventuelt sivile anlegg spesielt tilpasset paintball.

Baner skal merkes og legges slik at de er til minst mulig sjenanse for Forsvarets virksomhet, turgåere eller andre forbipasserende. Baner må plasseres på en slik måte at utenforstående ikke utsettes for fare for å bli truffet og at baller ikke kan nå sivilt område. Paintball baner merkes forsvarlig både fra inn- og utside. Opplæring i oppbygging av bane skal være en del av opplæringen som blir gitt paintballansvarlig.

Minimum baneregler i disse bestemmelsene skal danne basis for lokale baneregler og instruksjoner.

6.2 Inndeling av en paintballbane/-anlegg

En bane/paintballanlegg skal alltid ha tre soner. Dette gjelder også ved innendørsbaner;

1. Nøytral sone, – avgrenset område utenfor spillfelt med fysisk hinder (vegg/nett) som avskjermer mulig markering fra aktive deltakere.
2. Sluse, – inn og ut passeringssted mellom spillfelt og nøytral sone med dobbelt sikring som avskjermer mulig markering ved inn- og utpassering.
3. Spillfelt, – avgrenset definert område som nyttes til aktivt spill

De tre sonene skal markeres på en klar og tydelig måte slik at deltakere vet hvor de befinner seg.

6.3 Farlig område

For personell uten beskyttelsesutstyr regnes farlig område ut til 75 meter fra stedet hvor paintballaktivitet foregår. Ved avstand over 75 meter vil ballen, om den skulle komme så langt, ha liten effekt uansett eller hva den treffer.

6.4 Demonstrasjoner.

Ved demonstrasjoner i bruk av paintball skal tilskuere/observatører bruke paintballmasker. Alternativt skal demonstrasjon foregå i spillfelt med tilskuere/observatører plassert i nøytral sone (utenfor avskjerming).

Ved annen demonstrasjon av utstyret i nøytral sone skal løpsplugg være påsatt markør.

7 Minimum baneregler/spillregler

7.1 Baneregler

Baneregler i disse bestemmelsene skal alltid følges som et minimum ved spill på baner eid eller leid av Forsvaret. Det skal i tillegg utarbeides utvidede og lokalt tilpassede instruksjoner for alle baner i Forsvaret.

Følgende baneregler gjelder som et minimum for alle baner tilhørende Forsvaret, eller ved leie av spillfelt for aktivitet i Forsvarets regi:

- a) Banens fysiske begrensninger skal være klart markert og utenfra tydelig merket som farlig område.
- b) Nøytral sone (fri området) på banen skal være tydelig merket.
- c) Nøytral sone skal være en markert del av banen, med fysisk skjerming fra spillet. Fra venteplass skal kun være en sluse til spillfeltet. Slusen skal bestå av dobbelt avskjerming/dobbelt nett. Sluse skal være markert med ”Maske og løpsplugg/løpskondom på”.
- d) Det skal etableres en sikker standplass for tester og farts justering av paintball markører, i tilknytning til sluse. Denne skal gjerdes inn med sikkerhetsnett.
- e) Ved spill på baner uten visuell oversikt, ved nattspill eller spill i værtyper med dårlig sikt skal der være samband mellom baneansvarlig og spilleleder/kontrollør.
- f) Det skal alltid være en person tilstede i nøytral sone/ved sluse ved spill i spillfeltet. Denne er ansvarlig for all inn og utpassering i banen.
- g) Førstehjelpsutstyr skal være lett tilgjengelig i tilknytning til banen. Nødvendig utstyr for akutte skader inne i banen medbringes av spilleleder/kontrollør under spillet.
- h) Benyttelse av alkohol eller andre rusmidler er strengt forbudt både før og under spillet.

7.2 Spillregler

Ved paintballspill med Forsvarets utstyr eller på Forsvarets baner skal det utarbeides lokal sikkerhetsbrief som skal gjennomgås ved all paintballaktivitet.

Minimum spillregler gjelder for all paintballaktivitet i Forsvaret:

- a) Ved opphold i sluse og spillfelt skal paintballmaske alltid benyttes. Dette gjelder for alle som oppholder seg i spillfeltet (aktive deltakere, eventuelle observatører, spilledere/kontrollører og baneansvarlig).
- b) Bruk av paintballmaske skal kontrolleres ved all innpassering i sluse. Ved behov for justeringer skal disse foretas i nøytral sone.
- c) Løpsplugg/løpskondom er en sikring som hindrer vådeskudd og skal medbringes hver paintball markør. Løpsplugg/løpskondom skal alltid nyttes på venteplass og på friområder. Løpsplugg/løpskondom skal alltid være i markøren inntil spilleder starter spill og etter at spillet er avblåst.
- d) Spillere som er truffet/dømt ut skal markere dette med å rope ”truffet”, sette i løpsplugg/-kondom og heve munningen over hodehøyde klart og synlig, for deretter å bevege seg til nøytral sone/merkede ”omstart” plasser. Det er da ikke tillat å skyte på vedkommende før de er tilbake i spill.
- e) Sikkerhetsavstand mot personell er som hovedregel 5 meter. Ved avstander under 5 meter markerer skytter med tilrop ”Pang”.
- f) Høyeste tillatte hastighet på ball er 280 fot pr sekund. Markørene skal kontrolljusteres før hvert spill.
- g) Hastigheten på ball skal reduseres til 240 fot pr sekund ved nattspill og spill ved dårlig sikt (tett skog og tåke). Dette gjelder også ved innendørs spill eller spill på liten/kompakt bane. Ved redusert ballhastighet (til 240 fot pr sekund) kan sikkerhetsavstand reduseres til inntil 3 meter. Ved slik reduksjon skal også stikk kontroll med cronometer gjennomføres underveis i spillet.
- h) Baneansvarlig og spilleder/kontrollør skal være tydelig merket med vest.
- i) Personell under 16 år får ikke delta under henvisning til våpenloven. Personell som er under 18 år må ha skriftlig samtykke fra foresatt/pårørende som påtar seg ansvar for disse. Legitimasjon skal fremvises.

7.3 Lokale regler og instruks

På bakgrunn av minimumsregler gitt i disse bestemmelser skal der utarbeides lokal baneinstruks og lokale spilleregler som tar høyde for lokale forhold som er viktige for en sikker gjennomføring av spillet.

Paintballansvarlig er ansvarlig for at dette blir utarbeidet og gjort kjent for alt personell som leder og deltar i paintballaktivitet i Forsvarets regi.

8 Miljømessige konsekvenser/tiltak

Paintballkapsler og maling er laget av gelatin og vannmaling, som normalt forsvinner etter første regnvær. Malte flater kan imidlertid ta skade/misfarges av paintball malingen og skyting mot disse skal derfor unngås.

Det skal benyttes godkjente produkter som er levert med datablad som forteller hvilken sammensetning som finnes i kapslene.

Kapsler og maling anses ikke som noe miljømessige problem. Paintballansvarlig er ansvarlig for type ball som skal/kan benyttes.

9 Ikrafttredelse

Retningslinjer for bruk av Paintball som velferdstilbud i Forsvaret trer i kraft 2008-12-01. Samtidig settes ”Minimumsbestemmelser for bruk av paintball som velferdstilbud” av 2001-05-09 ut av kraft.